

Cultura i Entitats

Idees i reflexions a partir dels debats de la Fundació Bosch i Cardellach

Salvador Fité i Manel Camps

Setembre 2014 - Febrer 2015

Convé plantejar quin model de ciutat volem des del model de ciutat que tenim. Definir un model que permeti la socialització de la cultura. Cal fer una diagnosi de quina és la fesomia de Sabadell avui, mapejant la realitat i els potencials que tenim.

Cal refer el projecte de ciutat, amb un model de pensar i de gestionar diferent i això cal que ho promoguin els millors gestors, això exigeix una sacsejada total de l'*status quo* actual.

Convé elevar-nos i repensar el model en l'actual context metropolità, barceloní, com ha afectat la crisi, canvis socioeconòmics, repensar què ens tocava fer ara, com ens hauríem d'estructurar.

Cercar la ciutat madura, equilibrada interiorment, participativa, dels tres terços per igual: públic, privat i associatiu, sense predominis, amb equilibri, harmonia i sinèrgies. Una ciutat connectada amb l'exterior, que integrés rodal i ciutat, amb un projecte cultural propi adequat, a partir del Sabadell agrícola i la seva evolució industrial.

Quatre anys per pensar aquest nou model. No és un tema de programa electoral sinó d'adoptar el compromís per treballar-ho amb els ciutadans i les entitats. El projecte de ciutat s'ha de fer entre la societat civil i l'administració pública.

Model cultural

Sabadell no destaca en res. No tenim grans atractius per ser un referent. No tenim *hinterland* ni capitalitat, per ser un Tàrrrega, un Girona o un Vic, amb festivals destacats. No ho aconseguirem i no és bo tenir aquest objectiu.

Cal una política cultural diversa (ni concentrada ni monocultiu) amb molts registres, ser pedrera encara que això no reforci ni projecti molt la marca Sabadell.

Cal bastir un context favorable on tothom s'hi trobi còmode i pugui desenvolupar les seves activitats.

El nou model seria el d'una ciutat acollidora, amable, integradora, que respecti el patrimoni i que hi sigui sensible. Respectar el patrimoni és respectar-se a un mateix. La política cultural ha de ser prioritària i no només un complement.

Cal plantejar-se què vol el jovent avui dia. Les xarxes socials han tret molt pes a la cultura tradicional i el jovent se n' allunya. No s'ha buscat relleu als interessos dels joves actuals.

És l'oportunitat de fer una sacsejada. Marcar prioritats. Saber on està el que és substancial i el que és secundari. El perill són els personalismes i clientelismes.

Falta lideratge i gent que sàpiga. Caldria crear un *pool* de gent que sàpiga el que es fa en el món de la cultura. I crear un Consell Consultiu format per persones del sector públic i del sector privat per tal que debatessin les grans línies d'actuació.

No hi ha ningú que des de l'Ajuntament hagi emès mai idees sobre cultura. Si volem ser útils, hem d'assumir el paper de narradors d'allò que s'ha de fer i d'allò que no s'ha de fer. Hem de posar el focus en allò que avui toca fer.

Cultura subvencionada

La cultura de la subvenció i del clientelisme no funciona. La cultura de la subvenció ens ha mal acostumat a acceptar coses que no acceptaríem de cap manera.

Tenim l'oportunitat de retornar el protagonisme als ciutadans i les entitats. Ens hem de fer grans i ser independents del poder públic.

La iniciativa pública ha de fer d'orientador, marcar línies, elevar els nivells, teixir l'estratègia perquè la ciutat i el seu teixit associatiu avancin, i fer d'inversor i proporcionar equipaments i no pas de subvencionador clientelista, perquè el clientelisme va contra el desenvolupament cultural.

A la societat moderna, el sector públic i el sector privat són dues realitats que s'han de complementar. Hem d'aconseguir treballar conjuntament i amb lleialtat.

Equipaments i programacions

Els equipaments i la programació són les dues grans eines a potenciar. Tenim un problema d'equipaments. No tenim un auditori normal com a espai escènic polivalent i multifuncional.

Les programacions. Estem molt lluny del que hauria de programar una ciutat de la dimensió de Sabadell. No se sap com es programa. I no es tenen en compte els artistes de Sabadell importants.

Ens hem quedat fora de circuits, perquè molts operadors privats tenen dificultats per llogar equipaments municipals.

Els creadors haurien de trobar els estímuls i les oportunitats necessàries per poder seguir la seva vocació (encara que després aquesta es desenvolupés en un altre àmbit geogràfic). I els consumidors haurien de tenir a l'abast, com a mínim, els elements de supervivència (biblioteques amb accés a les xarxes, museus interactius, espectacles teatrals i musicals).

Tenim Barcelona massa a prop, i a la gent li vesteix anar a actes a Barcelona i no a Sabadell. A Barcelona hi ha una oferta de restaurants que a Sabadell no existeix. Barcelona actua com un imant i distorsiona els possibles públics. Barcelona és també un avantatge, perquè dóna potencial a la xarxa de comarques.

La vida cultural ha minvat molt en els últims trenta anys. I ara tenim com a resultat una ciutat híbrida, sembla que no es fa res de relleu. Cal revitalitzar el teixit associatiu.

Coordinació Cultural

Seria important coordinar-ho i potenciar-ho tot. Caldria tenir un lloc, un espai de trobada i de referència, per coordinar programacions, resoldre mancances, necessitats.

Convindria la creació d'un organisme coordinador i difusor de totes les activitats culturals de la ciutat, tant de les públiques com de les privades (Oficina Local de Coordinació Cultural). La coordinació evitaria la coincidència d'activitats i permetria que, mitjançant la difusió unificada, la població s'assabentés de l'oferta cultural.

Cal potenciar la divulgació de la cultura, i veure com fer-ho, perquè és clau per atraure a la cultura. Treball amb escoles, ampes, centres cívics, etc.

Sabadell pateix molt de mirar-se el melic i cal obrir-se a l'entorn i disposar-se a aportar a l'entorn metropolità, que és policèntric.

Algunes ciutats han fet xarxa per fer programacions compartides.

Els programes de cultura de la Unió Europea inclouen multitud de subvencions per a activitats transfrontereres dels estats que la formen. Seria molt interessant que la regidoria de cultura del pròxim consistori sabadellenc formés un funcionari especialitzat a cercar i posar a l'abast de les entitats els distints programes europeus que, per la seva complexitat burocràtica són difícils d'interpretar.

Defensa del patrimoni

Cal protegir el Patrimoni històric i democratitzar el coneixement.

Som devoradors de la nostra pròpia història, no ho valorem. Ens mengem la nostra història i les nostres pròpies creacions.

Els Museus i els arxius formen part de la cultura, i el patrimoni. Els museus han de ser centres científics i d'exposicions vinculades a les motivacions i emocions, interactives, constantment renovades, que esdevinguin punts de trobada. Els museus han de tenir capacitat per publicar, per difondre.

Tot això exigeix recursos públics i si no ho fa l'Ajuntament no ho fa ningú (les entitats privades no ho faran, no hi ha recursos). Ara hi ha menys patrocinis, menys entitats que col·laboren i no hi ha efecte arrossegament entre privats com passava abans.

Cal saber què s'ha de conservar realment i què s'ha d'inventariar virtualment. Mirar a llarg termini, perquè tenim camí per recórrer.

Activitats culturals

Convé crear teixit, aplegar totes les activitats i fer participants les entitats. En dates assenyalades del calendari de la ciutat, implicar tothom i que tothom ho faci possible.

Tornar a trencar el "Sabadell va per ell" i crear xarxa, un model que sumi, que cridi a la participació i motivi a les entitats de tota mena a treballar per un objectiu comú, el que sigui: Carnestoltes, cavalcada Reis, Sant Joan, Tot Sants....

La cultura vol passió i complicitats, i això no s'avé massa amb gent forana de la ciutat en els llocs claus de decisió cultural.

La cultura municipal es regeix per un altre cànon, a base de diners i això no crea complicitats.

No posar obstacles, sinó facilitats a les entitats i a les iniciatives. Perquè d'entitats i d'iniciatives, n'hi ha.

L'ajuntament no ha de ser un rival sinó un soci, el soci financer, el soci logístic, el soci possibilitador. L'ajuntament no ha de programar res, ha de fer que la gent programi, donar-hi suport i col·laborar en la seva difusió.

Cal prioritzar el tipus de Cultura que volem fer: per a nens, per joves, per adults. Una cultura intel·ligent, per a gent que la volem intel·ligent, i no pas adotzenada. Feta per gent de la ciutat, que coneix la ciutat i la seva gent.

La Cultura l'ha de cuinar la gent, de manera que tothom es senti participant de la ciutat i del que es fa. S'han de crear dinàmiques de participar, més que de badar.

Fóra bo que les escoles –ampes, professors i també esplais- es sentissin part d'una cultura (transmissió de tradicions). Massa dependència del factor humà (de cada professorat, de cada formador/monitor). Cal incidir en la línia pedagògica dels centres docents. Programa Ciutat-Escola, impulsat des de l'ajuntament.

Les barraques no són una alternativa d'oci per al jovent, perquè reproduïxen el model actual, associat al botelló, promotor d'alcoholèmia, droga, bulímia i anorèxia.

La Regidoria de cultura s'hauria d'especialitzar en franges d'edats: infants, jovent, adults i gent gran.

Cal promoure espais on es creïn dinàmiques per als joves. Una part dels Centres Cívics s'hauria de destinar explícitament al jovent.

Un cop s'acaba l'Esplai (16 anys), el jovent no té alternatives. Els Instituts potser podrien fer de locals alternatius, si es poguessin determinar bé responsables i cobertures.

L'exemple de promoció que es fa des de l'esport municipal s'hauria d'aplicar a altres camps: teatre, espectacles infantils, corals....

La finalitat de les entitats no és adaptar-se al públic, sinó fer el que volen fer. Les entitats han de fer el que creuen que han de fer, el que els agrada a ells i que ells voldrien que se'ls oferís. I ho han de fer el millor que sàpiguen i puguin. Han d'educar, perquè no educa ningú.

Cada entitat ha de fer la seva autoanàlisi i cercar la seva especialització en funció de la seva realitat i objectius.

L'Esport

L'esport forma part de la cultura d'un poble, d'un país. S'ha d'estimular la consciència que l'esport no és una despesa, sinó una inversió en salut i formació integral de les persones.

Sabadell continua essent una ciutat pilot de l'esport. Avui, però, hi ha més individualitats que clubs, mentre que anys enrere hi havia més clubs que individualitats. Hi ha més èxits esportius ara que abans.

Hi ha 169 entitats esportives a Sabadell. No hi ha cap altra àmbit ciutadà que n'hi hagi tantes. És l'element associatiu que més gent aplega.

Esport per competir i esport per fer salut. Esport escolar/municipal, esport de lleure, esport de competició: amateur i professional.

A l'esport base s'ha de treballar més l'educació esportiva des de la infantesa. L'esport escolar està força bé a Sabadell. El Consell de l'esport funciona.

La base de les entitats, majoritàriament, és el voluntarisme i l'afició. Són poques les que disposen d'estructures professionalitzades i això dificulta el seu futur. S'ha de professionalitzar la gestió i administració. Model empresa versus model voluntariat. Les entitats tenen un seriós problema de refundació.

La no professionalització (tot gratuït i voluntarista) no és sostenible. Les entitats s'han d'organitzar i estructurar, i actuar amb pressupostos. Un bon model és el de la JAS: instal·lacions municipals, gestió privada. Els consums i costos fixos (instal·lacions i personal) s'hauran de repercutir als usuaris. L'esport ha de deixar de ser gratuït.

El problema de l'economia de les entitats és molt important. Creixen les despeses i les quotes també. Els directius-pares no volen problemes i responsabilitats afegides.

Estem en un moment de canvi de paradigmes i entre ells el de l'esport tradicional, voluntarista, gratuït i aficionat, versus el model professionalitzat i empresarial sostenible.

S'ha de preservar les entitats i ajudar-les a prendre consciència que són entitats de l'esport no professional, entitats-pedrera, i que la seva subsistència pot passar per haver de renunciar a tenir equips en categories superiors, més competides i cares. (Exemple: Sant Nicolau). Si una entitat té capacitat

econòmica que competeixi on vulgui, però si no la té, ha de fixar el seu límit de viabilitat. Cal eliminar el càstig a les entitats que es neguen a pujar de categoria.

Hi ha tres problemes: tècnic, d'assessorament i mèdic. Hi hauria d'haver una instància municipal que formés tècnicament els monitors i formadors de les entitats, que assessorés els clubs en qüestions comptables i fiscals i que, per mitjà d'acords amb mútues o centres hospitalaris, prestés serveis mèdics als clubs.

L'esport de base és una prioritat que no es pot obviar, ni retallar. S'ha de mantenir. Les entitats privades poden aspirar al que vulguin, però la cosa pública ha de preservar només l'esport de base.

La relació Escola-Club esportiu és complicada, perquè els interessos (formació vs promoció esportiva) són contraposats. A nivell dels Instituts encara es complica més, perquè l'esport no hi arriba.

Sabadell té l'única pista coberta d'atletisme de Catalunya i aquesta instal·lació diferenciadora ha estat vista per la ciutat com una despesa i no pas com una inversió en la ciutat que han fet Diputació, Consejo Superior i Sectoraria General de l'Esport. Cal aprofitar-ho bé. I cal lluitar perquè no sigui una càrrega per Sabadell sinó un benefici per Catalunya.

Cal el consens polític ciutadà per acabar el complex Olímpia.

Cal millorar els canals d'informació de les activitats esportives, per millorar-ne la distribució (Sabadell Esport al web municipal / Dorsal 10 al Canal Terrassa). Cal conscienciar els mitjans de comunicació locals perquè tractin millor l'esport local en general.

Cal dotar d'una estructura i dinamitzar la Fundació de l'Esport a partir de projectes esportius concrets, que atreguin més suports econòmics externs.

Promoció i organització cultural

Cal tractar la dinàmica de contractacions externes versus contractacions locals. Mirar primer si a Sabadell es pot cobrir la necessitat adequadament i després cercar-ho a fora. Fer concursos i deixar optar-hi els locals.

Contestar propostes i sol·licituds. L'ajuntament no contesta.

Promoure el contacte i la coordinació entre les entitats locals i les empreses proveïdores de recursos logístics. Aprofitar les coneixences per fer xarxa local.

Sabadell ha quedat despenjada dels circuits de promoció i programació cultural, malgrat el gran potencial que té.